

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

#БОММ УКРАЇНА

РІЧНИЙ ЗВІТ: РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2019

ПЕРЕДМОВА

Шановні отримувачі допомоги, партнери та колеги!

Дві тисячі дев'ятнадцятий став для України ще одним роком динамічних змін, серед котрих не в останню чергу слід згадати обрання нового президента, за якого віддала свої голоси переважна більшість виборців, та нового парламенту, у якому 80% народних депутатів вперше стали законодавцями національного рівня. USAID пишається тим, що надало допомогу своїм українським і міжнародним партнерам, аби уможливити проведення виборів відповідно до міжнародних обіцянок України; ця підтримка включала діяльність багатьох тисяч спостерігачів, проведення паралельного підрахунку голосів, екзит-полів і опитувань громадської думки, що обмежили можливості для дезінформації. У тісній співпраці з Центральною виборчою комісією, ми зміцнили механізми кібербезпеки виборчого процесу та забезпечили підготовку понад 60 тис. членів виборчих комісій – в результаті чого рівень довіри громадян до результатів виборів сягнув найвищих показників. Наприкінці року новий склад парламенту ухвалив новий Виборчий кодекс з численними змінами, потреба у яких була доказово обґрунтована організаціями-партнерами USAID, і які мають забезпечити вищий рівень демократичності й інклюзивності виборчого процесу.

USAID продовжувало співпрацю з органами влади України у розбудові та зміцненні антикорупційних інституцій. У 2019 році розпочав свою діяльність Вищий антикорупційний суд – і це теж відбулося за нашої підтримки, що включала навчання 38 суддів і 100 працівників судового апарату, а також участь у відборі кандидатів на суддівські посади. Окрім того, USAID надало свою допомогу (у т.ч. шляхом залучення міжнародних експертів) у тривалому процесі визначення нового керівника Національного агентства з питань запобігання корупції, що завершився у січні 2020 року, заклавши підґрунтя для належної реалізації повноважень цього критично важливого державного органу.

У 2019 році ми досягли значного поступу у співробітництві з територіальними громадами сходу та півдня України, аби допомогти пом'якшенню наслідків російської агресії та наснажити побудову економічного клімату, який стимулює зростання. Місія USAID приступила до активної реалізації двох великих програм у цих регіонах, які розраховані на наступні п'ять років і мають загальну вартість 120 млн. дол. США; одна з них повинна сприяти ефективному реагуванню місцевої влади на потреби громадян поряд зі зростанням громадської активності, а друга – підтримати відновлення та розвиток місцевої економіки.

Сьогодні ми координуємо співпрацю з Маріуполем – одним із найбільших промислових центрів південно-східної України – яка має сприяти економічному розвитку міста з особливою увагою до зростання малого і середнього бізнесу, розвитку IT-сектору, який лише зароджується у місті, а також започаткування нових партнерських відносин із місцевими вишами. У розташованому неподалік Бердянську, USAID допомагає досягти тієї ж мети за рахунок кращого узгодження інтересів місцевої влади, бізнесу та громадян з акцентом на розвиток готельного господарства та туризму. Аби сприяти притоку інвестицій до регіону, Агентство надало допомогу у проведенні Міжнародного інвестиційного форуму у Маріуполі, відкриття якого відбулося за участі Президента України Володимира Зеленського. Ця подія привернула значну увагу українських і міжнародних медіа. Не забарилася і позитивна реакція з боку міжнародної бізнес-спільноти – десятого грудня 2019 року ірландська компанія «Альтострата Енерджи Лімітед» уклала меморандум про взаєморозуміння з міською владою Маріуполя, що передбачає інвестиції у спорудження сонячних електростанцій на підтримку заходів міста з розвитку відновлюваної енергетики.

USAID сприяло зростанню впевненості громадян і обопільної довіри між громадянами та владою, підтримуючи їхню співпрацю у вирішенні проблем місцевих громад, різні форми участі громадян у суспільному житті на основі інклюзивних і демократичних громадських цінностей, а також більш ефективні й сучасні механізми надання громадських послуг. У жовтні 2019 року у Маріуполі відчинив свої двері соціальний офіс

ПЕРЕДМОВА

«Мультицентр» – найбільший центр надання адміністративних послуг (ЦНАП) у регіоні; ця подія відбулася в рамках поточних заходів USAID, що мають допомогти Україні налагодити надання ефективних і прозорих послуг на місцевому рівні. Мультицентр у Маріуполі, який щодня обслуговує 1200 громадян, розташований у шести кілометрах від лінії розмежування з територіями, неконтрольованими українською владою, та забезпечує їхнім мешканцям кращий доступ до необхідних послуг. Наприкінці року USAID розпочало допомогу у створенні ще трьох ЦНАПів у Херсонській області поблизу адміністративної межі з АР Крим, що надаватимуть послуги тим українцям, які мешкають на окупованому Росією Кримському півострові. Протягом останніх п'яти років за підтримки USAID у Східній Україні було створено понад 20 ЦНАПів, що сприяє більшій самостійності країни та вищій довірі громадян до спроможності влади забезпечувати надання основних послуг.

Досягнення самостійності також було одним із основних завдань допомоги, що її USAID продовжувало надавати Україні у здійсненні медичної реформи. Одним із основних напрямів цієї підтримки як і раніше були розбудова та зміцнення потенціалу низки нових установ, створених у структурі Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) – таких, як Центр громадського здоров'я, Центральна закупівельна агенція, яка відповідає за придбання найпотрібніших ліків, та Національна служба здоров'я України (НСЗУ), що виконує функції єдиного покупця усіх медичних послуг на території країни. Створення НСЗУ допомогло скоротити неформальні виплати з боку пацієнтів у медичній системі, підвищити заробітну плату медпрацівників та запровадити прозоріші механізми визначення вартості медичних послуг. Підтримка USAID дозволила НСЗУ укласти угоди вже з 99% надавачів послуг первинної медицини, а також забезпечила розбудову центральної бази даних системи «Електронне здоров'я». На сьогодні вже понад 7 тис. українських аптек використовують створену НСЗУ систему електронних рецептів; від моменту її впровадження українці отримали вже 5 млн. таких рецептів. Нова система забезпечує безпосередню та ефективнішу взаємодію лікарів з аптеками та скорочує можливості для підробки рецептів.

У 2019 році USAID і надалі підтримувало Україну у битві проти туберкульозу. Ми допомогли підвищити якість і доступність протитуберкульозних послуг на основі впровадження дієвих методів контролю з метою запобігання інфекції та підвищення якості лабораторної діагностики. Ще одним напрямом допомоги стала реалізація нових можливостей для лікування туберкульозу з множинною лікарською стійкістю (МЛС-ТБ) – зокрема, впровадження нового препарату «бедаквілін», який допомагає рятувати життя хворих на МЛС-ТБ. Курс лікування цим препаратом пройшли вже 2900 українців, з яких 91% одужали від туберкульозу.

Ще одним напрямом нашої допомоги Україні залишалися розвиток і зміцнення українського села. Допомога з боку USAID, що надавалася у співпраці з приватним бізнесом, забезпечила вищий рівень життєздатності малих і середніх агропідприємств завдяки зміцненню ланцюжків доданої вартості. Агентство залучило приватне фінансування на суму 800 тис. дол. США до реалізації 15 спільних проектів, які створили додаткові джерела доходу для 184 тис. малих с/г виробників. Це сприяло не лише вищому рівню самостійності їхнього бізнесу, але й зміцненню сільських територіальних громад.

Це лише кілька прикладів допомоги, яку ми надаємо Україні у період здійснення незворотних реформ, що мають підвищити самостійність країни та її здатність власноруч вирішувати питання розвитку. Сьогодні Україна переживає захоплюючі часи у своєму просуванні шляхом євроатлантичного співробітництва. USAID забезпечить подальшу підтримку українському народові у його діях, що мають побороти корупцію, зміцнити верховенство права й демократичні інституції, та побудувати успішну економіку.

Директор Місії USAID в Україні
Сюзан К. Фрітц

USAID В УКРАЇНІ

Україна обіймає критично важливе місце у заходах Уряду США з надання допомоги пострадянським країнам у створенні інституцій демократії та вільної ринкової економіки, інтегрованої до загальносвітової системи. Ухвалена USAID “Стратегія співпраці з Україною з питань розвитку” ґрунтується на засадничому переконанні, яке український народ висловив під час Революції Гідності – на його прагненні жити у незалежній, демократичній, заможній і здоровій країні, об’єднаній довкола базових європейських цінностей, яка є самостійною та здатна вирішувати питання свого розвитку. У співпраці з українцями, USAID допомагає робити українську владу більш прозорою й підзвітною до громадян та відкритою для їхньої участі у процесах врядування, а також забезпечує підтримку українським громадам на шляху до більш демократичного майбутнього за широкого долучення громадян до громадського життя. Ми надаємо допомогу органам влади України у розробці державної політики, спрямованої на заохочення інклюзивного економічного розвитку, який носить сталий характер та забезпечує плодючий ґрунт для розвитку малого і середнього бізнесу. Ще одним напрямом нашої діяльності є поліпшення доступу українців до медичних послуг, що має поліпшити стан їхнього здоров’я. Окрім того, USAID допомагає протидіяти російській агресії шляхом реформування ринків електроенергії, постачання тепла та природного газу; це має сприяти їхній інтеграції до європейських мереж, результатом якого стане зростання енергетичної безпеки України. До сфер першочергової уваги USAID також належать протидія торгівлі людьми та надання гуманітарної допомоги тим українцям, які мешкають у зонах конфлікту. Цей звіт містить огляд програм і проектів USAID та результатів їхньої роботи за напрямками діяльності.

Для України, існування ринково орієнтованої економіки з залученням максимально широкої низки суспільних груп є критично важливою умовою реалізації її прагнення стати демократичною, заможною та самостійною країною. US-AID підтримує розвиток України, сприяючи сталому економічному зростанню на широкій суспільній базі, яке приносить позитивні результати для всіх громадян. Аби допомогти Україні втілити ці прагнення та отримати доступ до нових джерел надходжень, що забезпечать їй фінансову підтримку на шляху до самостійності, у співпраці з органами влади та приватним бізнесом USAID сприяє забезпеченню надійного постачання енергії, яка є доступною для споживачів, ширшому доступу громадян і бізнесу до фінансових ресурсів, здійсненню стратегічних інвестицій у сільське господарство за дотримання стандартів ЄС, розвитку підприємництва та конкурентного середовища в українській економіці. Наші програми підтримують формування регуляторних умов, які стимулюють створення нових підприємств (стартапів) та забезпечують рівноправні механізми торгівлі; вони також сприяють справедливій конкуренції, заохочують інвестиції як у людський, так і у фізичний капітал, надають підтримку антикорупційним заходам та розвитку українського експорту, а також сприяють відновленню економіки тих областей Східної України, які потерпіли від конфлікту.

Представник стартапу «Делфаст», який виробляє електричні велосипеди, представляє свої пропозиції на відкритому пітчінгу (презентації бізнес-ідей), організованому програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України»

Сільське господарство

Більш різносторонній і конкурентний аграрний сектор, у якому задіяне широке коло виробників, має критично важливу роль у забезпеченні сталого зростання економіки на селі, де мешкають 14 млн. українців. Зосереджуючи свою увагу на розвиткові малих і середніх с/г виробників як вирішального чинника, здатного розширити можливості для працевлаштування та отримання доходів, USAID сприяє інклюзивному розвитку аграрного сектору України шляхом заохочення приватних інвестицій і технічних інновацій, а також ухваленню регуляторних норм, що забезпечують конкуренцію. У співпраці з органами влади України, приватним бізнесом та іншими міжнародними донорами, USAID здійснює заходи, які допомагають малим с/г виробникам збільшувати додану вартість їхньої продукції, підвищувати її якість та отримувати доступ до нових ринків. У 2019 році разом із переробниками та агрегаторами с/г продукції, USAID забезпечило співфінансування та реалізацію 15 спільних проектів на суму 800 тис. дол. США, які уможливили сталу участь малих виробників у ланцюжках доданої вартості при виробництві та переробці фруктів, овочів та молочної продукції, з відповідним збільшенням їхніх доходів. Нині ці проекти стали зразками для відтворення у всіх ланцюжках доданої вартості, які є об'єктом надання допомоги. Аби розширити доступ малих с/г виробників до фінансування, що є неодмінною запорукою інвестицій у підвищення конкурентоздатності та вдосконалення технологій, USAID співпрацює з консалтинговими компаніями у сфері аграрного фінансування, які надають виробникам професійні консультації; завдяки цьому, більше виробників подають заявки та отримують фінансові ресурси – так, у 2019 році сума нових таких кредитів склала 3,2 млн. дол. США (80 млн. грн).

Аби допомогти створенню більш сприятливого середовища для діяльності малих с/г виробників та інших підприємств на селі, USAID підтримало впровадження інноваційних механізмів управління земельними ресурсами на базі географічних інформаційних систем (ГІС) у 79 об'єднаних територіальних громадах Східної та Південної України. Досвід та уроки, отримані під час впровадження нової системи, надали інформацію для розробки нових національних норм, а також забезпечили громадам здатність більш прозоро та відповідально управляти своєю землею. Це стало ще одним позитивним результатом процесу децентралізації земельних ресурсів, який є одним із елементів комплексної земельної реформи.

\$800 000

складає сума приватних інвестицій, залучених USAID до реалізації 15 спільних проектів, які інтегрували малих с/г виробників до ланцюжків доданої вартості у виробництві та переробці фруктів, овочів та молочної продукції, забезпечивши їм додаткові джерела доходів.

79

об'єднаних територіальних громад шести областей Східної та Південної України запровадили прозорі механізми управління земельними ресурсами на базі ГІС, що забезпечують актуальність даних про земельні ділянки та їхню доступність для громадян.

80 млн. грн.

склала сума нових кредитів, отриманих 115 малими с/г виробниками завдяки зростанню фінансової грамотності, досягнутому в результаті партнерства між USAID та українськими компаніями у сфері фінансового консалтингу.

Підвищення конкурентоздатності економіки

На основі партнерських відносин із органами влади та приватним бізнесом в Україні, USAID сприяє перетворенню української економіки, у якій переважну роль відіграють великі підприємства, на таку, де рушієм зростання є малий і середній бізнес. Наші програми підтримують прискорений розвиток економіки, використання підприємницьких можливостей як в Україні, так і за її межами, заохочують конкуренцію та надають підприємцям нагоди для того, щоб перетворювати їхні ідеї на життєздатну бізнесову діяльність. У Східній Україні, Агентство допомогло 164 потерпілим від конфлікту (у т.ч. внутрішнім переселенцям і людям з інвалідністю) отримати навички ведення бізнесу та розпочати власну справу. В рамках програм фонду «Вестерн Ен-Ай-Ес Ентерпрайз» (WNISEF), USAID забезпечило чотирьом новоствореним підприємствам (стартапам) українського ІТ-сектору доступ до ресурсів на загальну суму 1,3 млн. дол. США на основі кредитування та участі в акціонерному капіталі. У Києві та Харкові USAID започаткувало програму бізнес-інкубаторів ео, в рамках якої 22 стартапи отримали послуги з навчання та наставництва, пройшли підготовку представники 74 підприємств, власниками яких є жінки, а також було надано 15 грантів на загальну суму 26,4 млн. грн., аби підтримати розвиток сучасного малого і середнього бізнесу та здійснення цифрової трансформації.

У Маріуполі – місті, яке також відчуло на собі вплив конфлікту – USAID забезпечило створення ІТ-інкубатора «1991», який допоможе промисловій економіці міста здійснити крок у майбутнє. Агентство сприяє українському бізнесу та індивідуальним підприємцям (у т.ч. с/г виробникам) у пошуку нових ринків для їхньої продукції, а також підтримує справедливу конкуренцію. Співпраця USAID з Антимонопольним комітетом України (АМКУ) сприяла розвитку потенціалу АМКУ до розробки й впровадження заходів державної політики, які сприяють конкуренції; спільно з Державною регуляторною службою та Мінекономрозвитку, USAID також було задіяне у визначенні порядку денного реформ, що мають забезпечити формування сприятливішого середовища для підприємницької діяльності.

склав загальний обсяг кредитів та інвестицій у діяльність чотирьох стартапів у сферах наукових розробок, інновацій та інформаційних технологій.

нових робочих місця створено для внутрішніх переселенців, людей з інвалідністю та представників інших соціальних груп, потерпілих від конфлікту.

підприємств, які працюють у потерпілих від конфлікту областях України, отримали допомогу USAID.

підприємців за підтримки USAID пройшли навчання, завдяки якому поліпшили свої навички ведення бізнесу.

Фінансовий сектор

Фінансовий сектор, який забезпечує ефективний розподіл ресурсів серед підприємств усіх розмірів, працюючи у прозорий та вільний від корупції спосіб, є ключовою запорукою розвитку економіки, основаної на діяльності малих і середніх підприємств (МСП) та індивідуальних підприємців, а також необхідною передумовою стабільного економічного зростання. Аби сприяти сталій прозорості цього сектору, USAID продовжувало свою співпрацю з Національним банком України (НБУ) у таких напрямках, як розширення доступу до банківських послуг, ефективне використання гарантій за депозитами, зміцнення захисту споживачів, посилення вимог щодо розкриття фінансової інформації та забезпечення її прозорості. У 2019 році USAID сприяло ширшому доступу МСП до фінансових ресурсів за рахунок послуг банків і небанківських фінансових установ, а також надало підтримку НБУ у розбудові суспільної довіри до фінансового сектору після кількох буремних років у його діяльності. USAID також започаткувало пілотний проект щодо торгівлі шістьма аграрними ф'ючерсами на українській біржі. Оскільки лізингова галузь в Україні має добрі перспективи для того, щоб забезпечити швидке розширення доступу бізнесу до фінансування, USAID сприяло зміцненню Українського об'єднання лізингодавців, завдяки чому обсяг лізингового ринку збільшився з 420 млн. дол. у 2017 до 919,5 млн. дол. у 2019 році. Протягом року USAID також підтримувало здійснення низки критично важливих реформ – таких, як ухвалення нових законів у сферах податкової реформи (протидія розмиванню податкової бази та переміщенню прибутків - BEPS), боротьби з відмиванням грошей, захисту прав споживачів та регуляторного нагляду за діяльністю фінансового сектору (закон про «спліт»). У 2019 році USAID також започаткувало нову програму портфельного гарантування кредитів на потреби розвитку, в рамках якої протягом наступних восьми років буде надано кредити на суму понад 8 млн. дол. США. Основними отримувачами цих ресурсів стануть аграрні МСП Західної України, що має розширити доступ малих і середніх с/г виробників до фінансування, а також сприяти вищій продуктивності аграрного виробництва у цих регіонах. Ще одним напрямом діяльності USAID стало здійснення загальнонаціональної інформаційної програми з метою підвищення довіри до фінансового сектору України; у рамках програми студенти українських вишів дізнаються про ризики на фінансовому ринку, навчаються бути відповідальними позичальниками, убезпечувати свою фінансову інформацію та захищати себе від фінансового шахрайства. Участь у цих заходах, кожний з яких відбувався у вишах протягом одного дня, вже взяли понад 356600 студентів у всіх регіонах України.

\$161 534

склала загальна вартість соціальних кредитів за пільговими ставками, отриманих українськими підприємствами за підтримки USAID.

4

першочергові закони (про «спліт», про захист прав споживачів, протидію розмиванню податкової бази та переміщенню прибутків, та про антимонопольну діяльність) ухвалені протягом року.

\$919,5 млн.

склала вартість лізингових угод, укладених МСП до кінця 3-го кварталу 2019 року.

356 631

школярів і студентів взяли участь у заходах «Всесвітнього тижня грошей» 2019 року.

Енергетика

USAID надає допомогу Україні у зміцненні її енергетичної безпеки, сприяючи поступу реформ у сферах постачання природного газу, електроенергетики та централізованого тепlopостачання. Агентство підтримує заходи з розвитку конкурентних ринків у енергетиці, диверсифікації енергопостачання (у т.ч. за рахунок освоєння та сталого використання відновлюваних джерел енергії), впровадження норм Третього енергопакету ЄС, а також підвищення прозорості та скорочення корупції в енергетичному секторі. У 2019 році USAID надало Урядові України допомогу в започаткуванні роботи оптового ринку електрики відповідно до вимог ЄС. Аби захистити українських споживачів від цінових струсів, USAID розробило та допомогло запровадити рамкову основу «безпечного режиму», який вводить обмеження щодо продуктів, присутніх на ринку, та максимальних цін. USAID підготувало комплексну фінансову модель ринку електроенергії, яка включає витрати на її виробництво (у т.ч. з відновлюваних джерел), тарифи на передачу і розподіл, а також дохід комунальних підприємств, та вираховує оціночні тарифи на електроенергію для кінцевих споживачів. Окрім того, Агентство забезпечило проведення першого в історії України національного енергетичного опитування кінцевих споживачів (на рівні домогосподарств), яке засвідчило, що багато громадян потерпають від енергетичної бідності (їхні енергетичні рахунки складають понад 30% доходів домогосподарства) – а це змушує їх приносити в жертву інші потреби. Результати опитування будуть використані при розробці заходів адресної допомоги з метою подолання енергетичної бідності. USAID надало підтримку операторові національної електроенергетичної мережі у впровадженні заходів щодо інтеграції з європейськими мережами, а також підприємствам з освоєння та видобутку запасів нафти – у розробці типової угоди про розподіл продукції (УРП), критеріїв оцінки тендерів з УРП; також було надано юридичну допомогу в оцінці Урядом України дев'яти заявок на освоєння блоків площ для видобутку природного газу з метою збільшення його внутрішнього виробництва. Всі ці заходи відбувалися за дотримання норм оптимальної міжнародної практики. Окрім того, у 2019 році USAID оприлюднило другий за ліком Індекс прозорості енергетики – важливий антикорупційний інструмент і той барометр, який показує, наскільки учасники ринку енергетики дотримуються національних вимог у сфері доступу до відкритих даних.

Перше в історії України опитування кінцевих споживачів енергії

USAID забезпечило проведення першого в історії України загальнонаціонального енергетичного опитування на рівні домогосподарств, аби отримати краще уявлення про попит з боку кінцевих споживачів енергії – що є критично важливим для подолання енергетичної бідності та розробки стратегії розвитку енергетики, яка захищатиме інтереси споживачів.

Друге видання Індексу прозорості енергетики

USAID оприлюднило другий за ліком Індекс прозорості енергетики, який визначає існуючі прогалини в інформаційній сфері, а також оцінює рівень дотримання учасниками ринку енергетики національних вимог у сфері доступу до відкритих даних.

Започаткування оптового ринку електрики

USAID надало допомогу в започаткуванні оптового ринку електрики, який з метою захисту інтересів українських споживачів розпочав свою роботу у «безпечному режимі».

У 2019 році USAID продовжувало свою співпрацю з органами влади та громадянським суспільством України, аби підтримати їхню налаштованість до втілення широкої низки реформ, включаючи реформу децентралізації, формування більш незалежної судової влади, яка забезпечує дотримання норм верховенства права, створення прозорої та підзвітної виборчої системи, а також здійснення кроків, що мають приборкати системну корупцію. Програми USAID сприяли подальшому розвитку більш демократичної та прозорої України з досконалішими системами врядування, у якій забезпечується повага до прав людини, а громадяни є повноцінно залученими до процесів прийняття державних рішень. До напрямів допомоги з боку Агентства у 2019 році належали підвищення прозорості й підзвітності законодавчого процесу, а також підтримка децентралізації державних ресурсів з метою об'єднання та забезпечення самостійності місцевих громад. Програми USAID сприяли проведенню прозорих і конкурентних виборів Президента і народних депутатів України, а також більш представницькій діяльності політичних партій із залученням до неї ширших верств населення. Вони зробили свій внесок до потужнішої діяльності організацій громадянського суспільства (ОГС) з обстоювання інтересів громадян та до зміцнення незалежного медіа-сектору. Діяльність Агентства сприяла формуванню засад перехідного правосуддя з метою подолання конфлікту в Україні (передусім у східних її регіонах), захисту прав людини на основі моніторингу їхніх порушень, та забезпеченню допомоги потерпілим від торгівлі людьми.

ДЕМОКРАТІЯ ТА ВРЯДУВАННЯ

Жінка старшого віку голосує вдома за допомогою переносної виборчої урни (Фото: Владислав Содель)

Протидія корупції/Розвиток електронного врядування

USAID допомагає Україні у боротьбі зі вкоріненою корупцією, підтримуючи широку низку заходів, до яких належать зміцнення незалежності судової влади, вдосконалення механізмів фінансово-економічної звітності та розкриття інформації, допомога у проведенні оцінок корупційних ризиків та у розробці планів дій на рівні міністерств і регіональних органів влади, а також співпраця з молоддю та громадянським суспільством, що має сприяти кращій підзвітності влади. У 2019 році USAID надало допомогу в реформуванні Національного агентства з питань запобігання корупції, сприяючи впровадженню прозорого процесу відбору нового керівництва цієї установи. Ще одним напрямом підтримки стала автоматизація багатьох стандартних процедур роботи органів влади, що має скоротити можливості для корупції. USAID забезпечило Уряду України підтримку в подальшому вдосконаленні системи електронних закупівель ProZorro, завдяки якій починаючи з 2016 р. країна, за оцінками, заощадила вже 4,3 млрд. дол. бюджетних коштів (в еквіваленті). Аби сприяти активнішому використанню відкритих даних для протидії корупції, USAID надало суттєву допомогу в розробці змін до постанови КМУ, згідно з якими державні органи мають забезпечити відкритий доступ до ще 300 наборів даних.

USAID одним із перших надало підтримку новоствореному Міністерству цифрової трансформації (Мінцифри) у розробці електронного кабінету громадянина. Він забезпечує роботу єдиної державної цифрової платформи під назвою Дія (<https://plan.diia.gov.ua>), популярність якому забезпечило одне з гасел президентської кампанії Володимира Зеленського: «держава у смартфоні». USAID також сприяло ухваленню закону про боротьбу з відмиванням грошей, який приводить законодавство України з цих питань у відповідність до міжнародних стандартів. Окрім того, USAID надало експертну допомогу в розробці законопроекту з питань протидії розмиванню податкової бази та переміщенню прибутків (BEPS), що має підвищити рівень фіскальної прозорості та збільшити податкові надходження держави. USAID забезпечило підтримку у пристосуванні до потреб України програмного забезпечення для системи фінансової звітності (МСФЗ); таксономія МСФЗ (переклад стандартів МСФЗ на XBRL - розширювану мову бізнес-звітності) забезпечить об'єднання й стандартизацію фінансової звітності 4 тис. державних структур України та зробить ці дані доступними для регуляторів, аналітиків, інвесторів і громадськості.

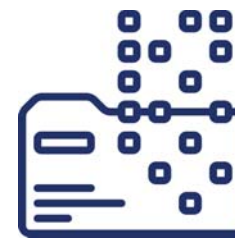
249

державних посадовців пройшли навчання з питань протидії корупції.

4,3 млрд.

вже заощадила держава завдяки електронній системі державних закупівель ProZorro.

300

наборів даних державних органів стали доступними для громадян.

Судова реформа

USAID і надалі надає підтримку Україні у побудові незалежної, підзвітної, прозорої та ефективної системи судочинства, яка забезпечує дотримання норм верховенства права та має належні повноваження та інструменти, аби протидіяти корупції. У 2019 році USAID допомогло започаткувати діяльність та сприяло інституційному розвитку Вищого антикорупційного суду України шляхом здійснення навчальних програм як для суддів, так і для працівників судового апарату з таких питань, як важливість верховенства права, комунікації та управління розглядом справ; також надавалася допомога у проектуванні сучасних судових приміщень та у розвитку довгострокового стратегічного планування. Співпраця USAID з новообраним Комітетом Верховної Ради з питань правової політики сприяла вдосконаленню законодавчих норм щодо перевірки доброчесності діючих суддів Верховного Суду, оптимізації дисциплінарних процедур у судовій системі, забезпеченню прозорості у роботі Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. USAID також надавало експертну допомогу Комісії з питань правової реформи при Президентові України у розробці стратегії судової реформи шляхом сприяння верховенству права, захисту незалежності судів, а також запобіганню крокам назад у цій сфері. USAID надавало допомогу у забезпеченні громадського контролю за діяльністю судів шляхом перевірки суддів Громадською радою доброчесності, оцінки якості судової практики Верховного Суду та дисциплінарних рішень Вищої ради правосуддя, а також оцінювання громадянами результатів діяльності понад 600 українських судів. Заходи USAID на підтримку реформування юридичної освіти дозволили запровадити незалежне тестування випускників юридичних вишів – очікується, що починаючи з 2021 року участь у ньому візьмуть понад 15800 студентів. Тестування має обмежити можливості для корупції, а також сприятиме більш якій діяльності суддів, прокурорів і правників.

38 000

громадян надали свої відгуки та пропозиції стосовно судової реформи.

613

судів отримали рекомендації щодо поліпшення своєї діяльності на основі відгуків громадян.

1 682

- такою була кількість суддів, діяльність яких стала предметом аналізу громадянського суспільства у рамках роботи Громадської ради доброчесності.

Прозорість і підзвітність законодавчої влади

У 2019 році USAID як і раніше надавало підтримку Україні у вдосконаленні діяльності її законодавчої влади. Ця допомога зокрема була спрямована на забезпечення ефективного спілкування новообраних народних депутатів з виборцями. Агентство допомогло Секретаріату Верховної Ради України організувати 26 навчальних заходів для новообраних депутатів та їхніх помічників – як у Києві, так і в окремих областях країни за участю представників двох нових парламентських фракцій («Слуга народу» і «Голос») – з питань законодавчих процесів та процедур. USAID також забезпечило підтримку Секретаріату ВР у створенні Освітнього центру Верховної Ради України, який розпочав свою діяльність у липні 2019 р. З метою поліпшення якості законодавства та забезпечення ширшої участі громадян у законотворчому процесі, 64 співробітники Секретаріату ВР та представники громадських організацій пройшли навчання з питань аналізу публічної політики.

80%

новообраних народних депутатів пройшли базове навчання з питань процесів і процедур діяльності парламенту.

75

конференцій та інших публічних заходів відбулися за підтримки USAID для забезпечення відкритого спілкування законодавців із громадськістю.

4 500

українських школярів відвідали Освітній центр Верховної Ради України у перші шість місяців його діяльності.

Виборчі процеси та розвиток діяльності політичних партій

У 2019 році USAID і надалі сприяло розвитку в Україні політичних процесів, результатом яких має стати більш представницька, прозора та підзвітна система врядування. Агентство надало допомогу Центральній виборчій комісії та її навчальному центру (Центру управління навчанням учасників виборчих процесів) у зміцненні механізмів, що забезпечували проведення трьох загальнонаціональних виборів (двох турів президентських виборів, а також позачергових виборів народних депутатів України). Для надання такої підтримки, USAID та навчальний центр ЦБК провели низку навчальних заходів, участь у яких взяв 99091 член виборчих комісій усіх рівнів по всій території України. USAID також сприяло зміцненню кібербезпеки виборчого процесу – для цього було надано відповідну допомогу ЦБК, розроблено модулі кібергігієни для політичних партій і організацій громадянського суспільства, а також проведено навчання загалом 642 осіб у різних регіонах країни.

Допомога USAID у сфері просвіти виборців, яка надавалася напередодні трьох загальнонаціональних виборів, забезпечила інформування понад 58 млн. українців. USAID провело навчання 1111 активістів, які представляли широке коло політичних партій, щодо методів ефективної комунікації з виборцями. Підтримка з боку Агентства також сприяла масовій громадській активності у ході виборчого процесу, підкреслювала важливість опитувань і аналітичних заходів при виробленні політичних платформ на основі актуальних питань суспільного життя, забезпечила діяльність внутрішніх довго- та короткотермінових спостерігачів під час виборів Президента та позачергових виборів народних депутатів України у 2019 р., а також підтримувала ширшу участь жінок у виборчому процесі як лідерів політичних партій і кандидатів на виборні посади. Двадцять два українські виші успішно взяли участь у фінансованому USAID навчальному курсі громадянської просвіти «Демократія: від теорії до практики», який ознайомив студентів із засадничими концепціями демократичної громадянської діяльності, досконалого врядування, громадянського суспільства, участі громадян у діяльності держави та прав людини. Допомога USAID сприяла вдосконаленню виборчого законодавства та механізмів проведення виборів, вищій явці виборців, більш чутливому реагуванню політичних партій і виборних посадовців на потреби громадян, вищому рівню суспільної довіри до результатів виборів, а також загальному вдосконаленню демократичної політичної культури в Україні.

16

- такою була кількість ініціатив з розширення участі жінок у політичних процесах.

99 091

член виборчих комісій різних рівнів пройшов навчання за підтримки USAID.

5 000

довго- та короткотермінових українських спостерігачів пройшли навчання та взяли участь у спостереженні за проведенням виборів Президента та позачергових виборів народних депутатів України у 2019 році.

Забезпечення можливостей для навчання та розвитку потенціалу

USAID сприяє формуванню нового покоління лідерів України, які матимуть західну освіту; на конкурсній основі вони отримують змогу переймати досвід американських і європейських спеціалістів. Фонд «Вестерн Ен-Ай-Ес Ентерпрайз» (WNISEF), який є наступником однієї з програм USAID, вже третій рік поспіль підтримує діяльність програми «Нові лідери України», в рамках якої троє провідних українських реформаторів та активістів пройшли навчання у Центрі демократії, розвитку та верховенства права Стенфордського університету. WNISEF також надав чотирьом українським студентам стипендії для післядипломного навчання у провідних університетах США з питань бізнесу, публічної політики та юриспруденції. USAID допомагає наснажувати і плекати наступне покоління молодих українських лідерів, підтримуючи діяльність Української академії лідерства (УАЛ) – напруженої та інтенсивної програми, яка надає українським підліткам (передусім випускникам середніх шкіл) можливість протягом року перед вступом до вишів розвинути у собі навички лідерства. У 2019 році USAID допомогло започаткувати новий осередок УАЛ у Маріуполі – таким чином, сьогодні в Україні працює вже 7 осередків академії, а загальна кількість учасників цієї програми за п'ять років її існування складає 648 осіб. Завдяки наданим USAID ресурсам, понад 300 випускників УАЛ взяли участь у Форумі молодіжного лідерства, який відбувся за участю новообраного Президента України. Агентство також надало кошти WNISEF для підтримки ІТ-ініціатив, які сприяють молодіжному підприємництву та формуванню екосистеми новостворюваних підприємств (стартапів), у т.ч. завдяки участі представниць України у глобальній програмі ІТ-освіти для дівчат Technovation Challenge.

представників України взяли участь у програмі Стенфордського університету «Нові лідери» від початку її діяльності.

молодих українців взяли участь у навчальних програмах Української академії лідерства.

українських студентів отримали стипендії для проходження післядипломної освіти у США.

Розвиток громадянського суспільства

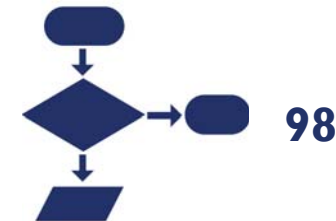
USAID як і раніше підтримувало розвиток організаційного потенціалу громадянського суспільства України, аби зміцнити його здатність обстоювати права громадян, контролювати дії влади, представляти інтереси українців та, використовуючи ці інструменти контролю та адвокації, бути рушієм реформ. Завдяки цій підтримці 15187 ОГС підвищили свою спроможність до створення коаліцій, захисту інтересів громадян і контролю за діяльністю влади; поряд із цим, 98162 ОГС розвинули свій організаційний потенціал, що забезпечило Україні найвищий показник (3,2) у Індексі сталості розвитку громадянського суспільства серед країн регіону. Загалом, 142 ОГС здійснювали адвокаційні заходи, брали участь у визначенні порядку денного суспільно-політичного життя, сприяли зміні підходів до державної політики, а також були задіяні в інших процесах, які впливають на життя українців. Окрім того, 800 представників ОГС пройшли навчання з питань антикорупційної діяльності та отримали кращі навички адвокації з цих питань. Завдяки допомозі з боку USAID, сьогодні громадянам стало легше створювати такі громадські об'єднання, а самим ОГС – здійснювати дії з метою захисту громадських інтересів.

громадян, які беруть участь у діяльності ОГС, пройшли навчання з питань протидії корупції.

ОГС були задіяні у адвокаційній діяльності.

ОГС вдосконалили свій організаційний потенціал.

Розвиток незалежних ЗМІ

У 2019 році USAID і надалі сприяло посиленню суспільно актуальної ролі медіа у підтримці демократичних процесів в Україні та ширшому доступу громадян до якісної інформації, аби протидіяти зловмисним впливам та забезпечити підтримку європейської інтеграції країни. Інституційна підтримка суспільного мовника та інших незалежних медіа уможливила виробництво ринково привабливого, якісного контенту, включаючи збалансоване висвітлення виборчого процесу, створення неупереджених політичних ток-шоу й іншого контенту, орієнтованого на реформи, та ще низки соціально важливих медіа-продуктів, які забезпечують ширший доступ українців до якісної та об'єктивної інформації. У свою чергу, медійні ОГС обстоювали потребу в ухваленні кількох необхідних законів у цій сфері та підтримували розвиток суспільного мовлення. USAID також забезпечило навчання українських вчителів у сфері медіа-грамотності та сприяло ініціативам щодо включення медіа-грамотності до шкільних програм на постійній основі – що є однією з ключових реформ з боку Міністерства освіти і науки України. Аби протистояти зловмисному інформаційному впливу Кремля, USAID підтримало ще низку заходів з розвитку медіа-грамотності (у т.ч. навичок медіа-моніторингу) для журналістів, лідерів і мешканців місцевих громад.

11,4 млн.

склала аудиторія суспільно важливих медіа-повідомлень.

129

навчальних закладів запровадили учбові програми з питань медіа-грамотності.

Місцеве самоврядування

У рамках узгодженого пакету заходів міжнародної донорської допомоги Урядові України при здійсненні реформи децентралізації, USAID продовжувало надавати підтримку органам місцевого самоврядування, спрямовану на поліпшення ефективності їхньої роботи, дієве реагування на потреби громадян та забезпечення їм реальних послуг і допомоги. Зокрема, Агентство сприяло парламенту, профільним міністерствам і місцевим органам влади у вдосконаленні нормативно-правової бази процесу децентралізації згідно з принципами Європейської хартії місцевого самоврядування. Програми USAID допомогли місцевому самоврядуванню отримати власний голос при обговоренні основних конституційних і законодавчих рішень. За сприяння USAID було розроблено 95 законопроектів у сфері місцевого самоврядування та 60 стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад (ОТГ); надана технічна допомога також дозволила запобігти ухваленню 12 нормативно-правових актів, які могли мати негативний вплив на місцеве самоврядування. Ще однією сферою першочергової уваги для програм USAID у сфері фінансової децентралізації у 2019 році залишалися розвиток фінансової автономії та самостійності в управлінні ресурсами на місцевому рівні – що сприяло зростанню місцевих бюджетів на суму, рівну 900 млн. дол. США, або на 8,8%. У переліку реальних результатів децентралізації можна згадати зростання місцевих бюджетів і зміцнення контролю місцевої влади за їх виконанням, що дозволило поліпшити стан освіти, охорони здоров'я, надання адміністративних і господарських послуг, забезпечити ремонт інфраструктури, ліцензування підприємницької діяльності та інші повсякденні дії влади, які стали ближчими до громадян. У 2019 році USAID надало допомогу у створенні 143 нових, а також підтримку понад 2300 існуючим ОТГ, у т.ч. 11390 консультацій. До основних напрямів комплексної допомоги, яка надавалася 75 ОТГ, належали більш ефективного управління ресурсами та запровадження послуг, які відповідають потребам громади, забезпечують залучення громадян до діяльності місцевого самоврядування та громадський нагляд за першочерговими питаннями місцевого розвитку. Ще одним аспектом цієї діяльності стало забезпечення ґендерної рівноваги у місцевому самоврядуванні та сприяння лідерству жінок. Така співпраця допомогла створити цілу низку моделей дієвого та ефективного місцевого самоврядування, до яких належать індекс спроможності місцевої влади та стратегічне планування за участю громадян, підвищення якості громадських послуг, оцінка фінансового управління, індекс прозорості бюджету, ґендерно орієнтоване бюджетування, створення молодіжних рад і програм для молоді, онлайн-платформа ДОСВІТ, різноманітні антикорупційні та інші інструменти, які можуть бути відтворені та тиражовані в інших регіонах України. У 2019 році розроблені за сприяння USAID інструменти та практики були запроваджені у 87 ОТГ, які не отримували безпосередньої допомоги з боку Агентства.

2 375

об'єднаних територіальних громад отримали технічну допомогу USAID.

10

інструментів впроваджено для забезпечення зовнішнього контролю за використанням публічних ресурсів.

86

заходів, здійснюваних за підтримки Уряду США, сприяли розширенню та зміцненню участі жінок у суспільно-політичних процесах на місцевому рівні.

Боротьба з торгівлею людьми

Боротьба з торгівлею людьми залишається одним із першочергових питань американської державної допомоги Україні – особливо враховуючи те, що у минулорічному звіті Державного департаменту США, який описує стан цієї проблеми у різних країнах світу, Україну було включено до групи країн 2-го рівня. У 2019 році спільно з Міністерством соціальної політики USAID здійснювало заходи, що мали скоротити обсяги торгівлі людьми та надати сталого характеру діяльності Мінсоцполітики у цій сфері шляхом впровадження Національного координаційного механізму, який забезпечує допомогу потерпілим – у т.ч. і тим, які були виявлені останнім часом серед вимушених переселенців зі Східної України. У рамках співпраці з Мінсоцполітики, Агентство обстоювало необхідність інтеграції Державного реабілітаційного центру, який надає допомогу потерпілим від торгівлі людьми, до національної системи соціального забезпечення та охорони здоров'я. Спільно з іншими організаціями, USAID також підтримувало діяльність безкоштовної Національної гарячої лінії з питань протидії торгівлі людьми та консультування мігрантів, яка забезпечує доступ широкого загалу (і передусім представників вразливих груп) до послуг із запобігання торгівлі людьми та сприяє ефективнішому наданню допомоги потерпілим. Підтримувана USAID програма протидії торгівлі людьми надала місцевим органам влади допомогу у виділенні належного обсягу ресурсів, аби забезпечити реалізацію державної політики у сфері протидії цим злочинам. До інших вагомих досягнень програми у 2019 році слід віднести те, що понад 400 потерпілих від торгівлі людьми отримали безпосередню допомогу, а 1500 осіб взяли участь у навчанні з питань вдосконалення практики і процедур боротьби з цим явищем. Як і раніше, Агентство надавало допомогу представникам вразливих груп і груп ризику (у т.ч. внутрішнім переселенцям); для цього, у співпраці з центрами зайнятості та приватними підприємствами, у т.ч. з малим бізнесом, Агентство впроваджувало програми професійної освіти та надавало малі гранти, які допомагають забезпечити джерела доходу; зокрема, 30 потерпілих від торгівлі людьми отримали гранти на суму від 800 до 2500 дол. США для започаткування власної справи. Аби привернути увагу українців до цієї проблеми сучасного рабства та розповісти їм про те, як убезпечити себе від цієї загрози, USAID також продовжувало здійснювати інформаційні заходи у сфері протидії торгівлі людьми.

413

потерпілих від торгівлі людьми
отримали безпосередню допомогу.

1 500

осіб пройшли навчання з питань,
пов'язаних з протидією торгівлі людьми.

Захист прав людини

USAID і надалі сприяло створенню основи для здійснення перехідного правосуддя в Україні, зміцнюючи потенціал громадянського суспільства у сфері документування та звітування про порушення прав людини та воєнні злочини у зв'язку з конфліктом на сході країни та незаконною анексією Криму, а також сприяючи примиренню за рахунок механізмів, які демонструють правду. Оскільки Україна і надалі стикається зі значними викликами у цій сфері, до числа яких належить збройний конфлікт на Донбасі за участю військових формувань під проводом Росії, у 2019 році USAID забезпечило підтримку заходів із моніторингу дотримання прав людини по всій території країни, адвокаційної діяльності на місцевому, регіональному та міжнародному рівні, участі правозахисників у розгляді стратегічних справ в українських судах та у Європейському суді з прав людини, заходів громадської просвіти та забезпечення самостійності громадян, а також надання юридичної допомоги потерпілим від конфліктів і катувань. Одним із конкретних прикладів цього є діяльність Центру документування порушень прав людини, який за підтримки USAID розпочав свою діяльність у пілотному режимі три роки тому; у 2019 році Центр зібрав свідчення щодо порушень прав 52459 осіб, які потерпіли від конфліктів, та надав правову допомогу 4288 потерпілим з Донбасу та Криму; окрім того, 276 захисників прав людини у середовищі збройного конфлікту вдосконалили свої навички з моніторингу прав людини та підвищили рівень знань у сфері міжнародного гуманітарного права. Захист і забезпечення прав людини, передусім представників вразливих суспільних груп, є ключовим елементом ролі України у системі, побудованій на принципах верховенства права, дотримання міжнародних і європейських стандартів.

4 288

представників малозабезпечених або маргіналізованих груп населення отримали безоплатну правову допомогу чи допомогу потерпілим, або ж забезпечення доступу до освіти чи працевлаштування.

276

захисників прав людини пройшли навчання та отримали допомогу.

276

громадян за підтримки USAID змогли зібрати докази порушення їхніх прав людини.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

У 2019 році USAID надавало Україні критично важливу допомогу у формуванні прозорої та ефективної системи охорони здоров'я, здатної краще реагувати на потреби громадян. Спільно з партнерами, які представляли Світовий банк та Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ), Агентство забезпечило підтримку МОЗ і новоствореній Національній службі здоров'я України (НСЗУ) у підготованні до другого етапу реформи фінансового забезпечення медицини на рівні спеціалізованої амбулаторної та стаціонарної допомоги. Крім того, USAID надавало подальшу допомогу Україні у зниженні тягаря захворюваності на інфекційні хвороби, у т.ч. ВІЛ/СНІД, вірусний гепатит типу С та туберкульоз із множинною лікарською стійкістю (МЛС-ТБ), а також у протидії широко розповсюдженому хибним уявленням про вакцинацію.

Медпрацівник бере кров для проведення тесту на ВІЛ-інфекцію (Фото: Владислав Содель)

Медична реформа

Підтримка з боку USAID була критично важливим елементом зміцнення основних установ Уряду України, задіяних у процесі медичної реформи, у т.ч. НСЗУ (яка є єдиним державним покупцем медичних послуг), Центральної закупівельної агенції, Центру громадського здоров'я та ДП «Електронне здоров'я». За допомоги USAID були створені 5 міжрегіональних підрозділів НСЗУ та 10 регіональних центрів громадського здоров'я, які мають зміцнити взаємодію між місцевими органами влади та медзакладами у забезпеченні сталого характеру реформ у медицині та високої якості послуг.

USAID зробило значний внесок до реформування первинного рівня медичної допомоги, забезпечивши допомогу НСЗУ у створенні договірних відносин з надавачами послуг. До кінця 2019 року всі державні медзаклади (загалом 1361) уклали угоди з НСЗУ, завдяки чому змогли отримувати відшкодування вартості послуг на основі кількості пацієнтів, яким були надані ці послуги. В результаті, українці нині мають змогу отримувати безоплатні послуги у тому закладі первинної допомоги, який для себе обрали. USAID також здійснювало співпрацю з 890 медзакладами у 21 області України, у рамках якої працівники обласних підрозділів охорони здоров'я отримали підготовані Агентством моделі, мапи та рекомендації, що мають забезпечити інформаційне підґрунтя для прийняття фінансових рішень та створення дієвих і ефективних лікарняних мереж. Першою областю, де були затверджені рекомендації зі створення нової мережі, стала Львівщина; у рамках цих заходів зокрема було визначено можливості для того, щоб зосередити фінансування на 9 (з існуючих 40) лікарень невідкладної допомоги. У 2019 році програма «Доступні ліки» була передана від МОЗ до НСЗУ; одним із ключових результатів її діяльності стало впровадження системи електронних рецептів. Відтоді сімейні лікарі по всій території України видали загалом 6,8 млн. таких рецептів.

У лютому 2019 року у складі Державного експертного центру МОЗ був створений Департамент оцінки медичних технологій, що використовує міжнародно визнані доказові інструменти для прийняття рішень про те, які технології включатимуться до програм медичних послуг, фінансованих державою. Це допоможе суттєво скоротити можливості для корупції у фармацевтичному секторі. Методика оцінки медичних технологій була використана при визначенні фармацевтичного компоненту пакету послуг, які забезпечуються НСЗУ.

6,8 млн

електронних рецептів видано сімейними лікарями.

28,5 млн.

українців уклали угоди на отримання безоплатних послуг первинної медицини в рамках медичної реформи.

7 638

аптек отримали відшкодування вартості основних медикаментів, виданих за електронними рецептами.

1 361

(100%) закладів первинної медицини уклали угоди з НСЗУ.

Протидія ВІЛ-інфекції/СНІДу

Україна має найвищі показники захворюваності на ВІЛ/СНІД у Східній Європі. За оцінками, сьогодні з ВІЛ живуть 241 376 українців. В рамках Надзвичайної ініціативи Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІД (PEPFAR), USAID сприяло зниженню обсягів передачі ВІЛ серед основних вразливих груп (споживачів ін'єкційних наркотиків та їхніх статевих партнерів, чоловіків, які мають статеві зносини з чоловіками, а також ув'язнених). У 2019 році допомога USAID дозволила суттєво збільшити кількість діагностованих ВІЛ-позитивних пацієнтів – за підтримки USAID було проведено тестування понад 260 тис. осіб, яке виявило понад 7 тис. випадків ВІЛ. Аби досягти цього, партнери USAID апробували та впровадили інструмент обстеження на основі ризиків з метою виявлення потенційних пацієнтів до появи симптомів, та забезпечили їхнє лікування. USAID також розширило заходи з індексного тестування як загалом серед населення, так і у пенітенціарній системі, аби визначити партнерів та контакти ВІЛ-позитивних пацієнтів з метою їхнього тестування та, за потреби, лікування. У пенітенціарній системі, допомога USAID дозволила підключити всі установи до електронної інформаційної мережі, яка забезпечує моніторинг пацієнтів та надання послуг з протидії ВІЛ; було затверджено та впроваджено оновлений алгоритм тестування, який приводить методики, використовувані у пенітенціарній системі, у відповідність із загальною системою охорони здоров'я; також було підвищено спроможність працівників медичної служби пенітенціарної системи до проведення регулярних обстежень на ВІЛ-інфекцію, туберкульоз і гепатити без подальшої підтримки з боку USAID.

Аби поліпшити якість ВІЛ-препаратів та зробити їх більш доступними, новостворена Центральна закупівельна агенція (ЦЗА) розпочала придбання медикаментів проти ВІЛ і туберкульозу в рамках програми Глобального фонду, що дало змогу заощадити 38% виділених коштів. ЦЗА також розмістила електронні каталоги фармацевтичної продукції на майданчику ProZorro, що є державною платформою для здійснення закупівель; ці електронні каталоги спрощують придбання медикаментів поряд із оптимізацією та стандартизацією послуг у всіх областях країни. Окрім того, USAID надало допомогу Центру громадського здоров'я у започаткуванні першого державно-приватного партнерства з питань логістики в Одеській області, до якого увійшли 53 установи з лікування ВІЛ та 21 установа з лікування туберкульозу. Завдяки цій пілотній програмі, державні медзаклади отримали змогу розробити регулярні графіки постачання та створити належні системи зберігання медикаментів.

265 603

особи пройшли тестування на ВІЛ та отримали його результати.

7 024

нові випадки захворювання на ВІЛ-інфекцію виявлено у 2019 році.

4 787

Нових дорослих пацієнтів, у яких виявлено ВІЛ, проходять курс антиретровірусної терапії (АРТ).

37 188

представників основних груп ризику долучилися до заходів з профілактики ВІЛ/СНІД.

Боротьба з туберкульозом

Україна є однією з десяти пріоритетних країн у рамках Національного плану дій Уряду США для боротьби з туберкульозом, а також одним із отримувачів допомоги за програмою USAID «Загальносвітове прискорення ліквідації туберкульозу». Загальний показник результативності лікування туберкульозу в країні становить 76,5%, що є нижчим за мінімальний стандарт, рекомендований ВООЗ (85%). При цьому, результативність лікування МЛС-ТБ є надзвичай низькою – 49,5%, порівняно зі середньосвітовим показником 80%.

Програма USAID у сфері боротьби з туберкульозом спрямована на попередження і контроль захворюваності на звичайні форми туберкульозу, МЛС-ТБ, туберкульоз з широкою лікарською стійкістю (ШЛС-ТБ) та коінфекцію «ТБ-ВІЛ». До напрямів допомоги у цій сфері належать підвищення якості та доступності протитуберкульозних послуг з орієнтацією на пацієнта, реалізація нових можливостей для лікування МЛС-ТБ (зокрема, використання нового препарату «бедаквілін») та поліпшення якості лабораторної діагностики. Надаючи допомогу партнерству «Зупинимо туберкульоз: Україна», USAID і надалі підтримувало заходи громадянського суспільства з адвокації у цій сфері, а також з мобілізації ресурсів для підвищення якості протитуберкульозних послуг. Окрім того, USAID сприяло розробці дорожньої карти спільних програм протидії ВІЛ і туберкульозу у визначених областях країни, що дозволило поліпшити якість послуг і на 15% підвищити кількість пацієнтів, які розпочинають раннє лікування коінфекції «ТБ/ВІЛ».

91%

з 2 900 пацієнтів, хворих на МЛС-ТБ (за станом на 2017 р.) успішно пройшли лікування препаратом «бедаквілін» у тих областях, які отримували допомогу USAID.

2 328

ВІЛ-позитивних пацієнтів були забезпечені антиретровірусною терапією паралельно з лікуванням туберкульозу у 6 областях, які отримували допомогу USAID.

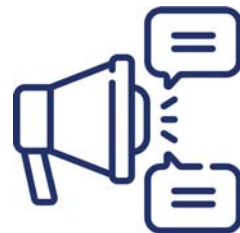
75%

пацієнтів, хворих на форми туберкульозу, що піддаються медикаментозному впливу, успішно пройшли лікування у 11 областях, які отримували допомогу USAID.

Імунізація

Результатом допомоги, яка надавалася USAID у сфері імунізації, стало підвищення рівня вакцинації дітей та більш позитивне загальне ставлення до вакцинації серед батьків. За даними ДП «Укрвакцина», з січня 2018 року до січня 2019 року рівень охоплення вакцинацією загалом збільшився; за той же період рівень вакцинації проти дифтерії, правця та поліомієліту (КДС-3) підвищився з 53,2 до 67,5%, проти поліомієліту - з 51,9 до 69,2%, а проти гепатиту В – з 77,4 до 82,9%. У рамках опитування «Знання, ставлення та практики», проведеного на рівні домогосподарств у лютому-березні 2019 року за підтримки USAID, 88% батьків повідомили, що дотримувались або намагалися дотримуватися національного графіка вакцинації, порівняно з 84% у 2017 та 63% у 2014 рр. Частка батьків, які не зробили своїм дітям щеплення, знизилася з 9% у 2014 до 4% у 2019 році.

У тісній співпраці з BOO3, USAID допомогло МОЗ України підвищити якість прогнозування майбутніх потреб у вакцинах на основі методики, яка передбачає управління трирічним планом попиту та буферний запас вакцин на рівні 25%. USAID надало МОЗ та Центру громадського здоров'я підтримку у проведенні кількох заходів з додаткової (турової) вакцинації школярів під час спалаху епідемії кору у 2019 році. У Львівській області цими заходами було охоплено 54170 дітей віком до 18 років, що дозволило знизити захворюваність на кір на 80%. За допомоги USAID 1450 медпрацівників (лікувального та управлінського складу) отримали кращі знання про важливість імунізації; також були створені групи інструкторів у Закарпатській, Донецькій та Луганській областях. На національному рівні, USAID сприяло перегляду та підготовці наказу МОЗ щодо зміни протипоказань до щеплень, аби уникнути ситуації, за якої діти та дорослі в Україні не отримали б щеплення через довгий перелік необґрунтованих протипоказань.

80%

знизилися захворюваність на кір у Львівській області завдяки заходам з вакцинації, проведеним за підтримки USAID.

1 450

медпрацівників отримали краще уявлення про важливість імунізації.

Боротьба з гепатитом С

За оцінками ВООЗ, 5% населення України (близько 2 млн. осіб) інфіковані вірусним гепатитом типу С. У 2019 році USAID завершило апробацію нового спрощеного протоколу тестування та лікування представників основних груп ризику, аби збільшити кількість пацієнтів, які мають змогу пройти повний курс лікування та звільнитися від хвороби. Ще одним напрямом діяльності Агентства стала допомога у розробці Державної стратегії протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам; цей документ, затверджений Кабінетом міністрів України, ставить амбітну мету – до 2030 року забезпечити виявлення 90% інфікованих гепатитом С та лікування усіх цих пацієнтів.

1 446

осіб пройшли тестування на гепатит С за підтримки USAID.

97%

пацієнтів успішно вилікувались від гепатиту С за підтримки USAID (з 868 пролікованих пацієнтів 842 одужали).

55%

хворих на коінфекцію «ВІЛ – гепатит С» пройшли лікування гепатиту С за підтримки USAID.

У 2019 році USAID надавав потерпілим від конфлікту населенню допомогу, що рятує життя - включаючи продовольство, медичні послуги, прихисток та інші гуманітарні потреби вразливих домогосподарств як на територіях, контрольованих українською владою, так і на неконтрольованих територіях (НКТ), поряд зі створенням основи для більш довготривалого відновлення суспільно-економічного життя. Заходи USAID сприяли налагодженню зв'язків потерпілих від конфлікту районів з рештою України, засвідчували реальні переваги реформ та надавали суспільству інформацію, аби протидіяти зловмисним наративам, спрямованим на розмежування українців. USAID також пишається тим, що у 2019 році разом з іншими донорами підтримало проведення першого інвестиційного форуму, ініційованого Президентом України, та Форуму єдності, які відбулися у 20 км. від лінії розмежування – у Маріуполі, який також потерпів від конфлікту. Ще одним напрямом діяльності Агентства була допомога у започаткуванні ІТ-інкубатора «1991» та соціального офісу «Мультицентр» у Маріуполі, який став найновішим і найбільшим центром надання адміністративних послуг в Україні. «Мультицентр» надаватиме понад 400 найважливіших соціальних, документарних, пенсійних та інших послуг, щодня обслуговуючи близько 1 тис. 200 відвідувачів; за оцінками, біля 20% з них складатимуть мешканці НКТ.

Президент Володимир Зеленський відвідав соціальний офіс «Мультицентр» у Маріуполі, який розпочав свою діяльність 30 жовтня 2019 року. . (Фото: Віталій Чумак/проект USAID «Демократичне врядування у Східній Україні»)

Гуманітарна допомога

У 2019 році USAID надало мешканцям КТ та НКТ, які потерпіли від конфлікту у Східній Україні, гуманітарну допомогу загальною вартістю понад 12,4 млн. дол. США; у цьому обсязі, майже 8,4 млн. склала вартість допомоги Бюро USAID з надання екстреної допомоги за кордоном (OFDA), та понад 4 млн. – за програмою USAID «Продовольство заради миру» (FFP). За оцінками ООН, близько 3,5 млн. мешканців регіону потребують подальшої гуманітарної підтримки з метою подолання наслідків конфлікту, який триває і надалі – що включають брак доступу до основних послуг, психосоціальні травми та значну кількість невибухлих боєприпасів, які становлять значну загрозу для безпеки людей. Поряд із цим, конфлікт як і раніше чинить суттєвий вплив на стан інфраструктури водопостачання, санітарії та гігієни; у 2019 році було зафіксовано 86 надзвичайних ситуацій у цій сфері. За оцінками ООН, у 2019 році внаслідок конфлікту 4,8 млн. осіб залишалися під загрозою втрати доступу до постачання тепла та чистої питної води.

USAID/OFDA також забезпечило підтримку с/г виробництва і заходів у галузі продовольчої безпеки, надавало грошову допомогу для різних потреб, здійснювало заходи у сферах розумового здоров'я, психосоціальної підтримки та захисту вразливих суспільних груп, надання прихистку та допомоги у галузі постачання води, забезпечення санітарії та гігієни тих домогосподарств, які потерпіли від конфлікту. У свою чергу, програма FFP надала грошову допомогу загальним обсягом 3,7 млн. дол. США з метою придбання харчів для потреб вразливих домогосподарств, розташованих поблизу лінії розмежування.

\$12,4 млн

склала загальна вартість гуманітарної допомоги з боку USAID.

14 500

осіб отримали грошову допомогу для придбання основних харчових продуктів у зимовий період.

297 000

громадян отримали допомогу для забезпечення захисту, санітарно-гігієнічних потреб, екстреного притулку, продовольчої безпеки чи вирощування с/г продукції, а також багатоцільову підтримку.

Забезпечення стабілізації

Оскільки починаючи з 2019 року допомога розвитку східних областей України надається у рамках двох нових програм USAID – «Демократичне врядування у Східній Україні» та «Економічна підтримка Донбасу» – Бюро USAID з ініціатив перехідного періоду (ОТІ) поширило свої заходи у сфері підтримки стабілізації на західні та південні регіони країни. Ще одним напрямом додаткової уваги стало виробництво інформаційного контенту на національному рівні з наголосом на ті матеріали, які висвітлюють питання єдності та позитивні зміни. Одним із головних орієнтирів програми ОТІ залишалася загальна мета діяльності USAID у цій сфері – сприяти ширшому прийняттю плюралістичної української громадянської ідентичності, основаної на спільних цінностях. Протягом року відбулася адаптація заходів програми до нових можливостей, що виникли після обрання нового Президента та призначення нового Уряду України – зі збереженням тієї гнучкості, яка дозволяє реагувати на ключові загрози для стабільності.

У відповідь на кризу в Азовському регіоні, центр уваги програм ОТІ був зміщений на південь, аби пом'якшити наслідки російської агресії, сприяти вищому рівню довіри до економічних перетворень, забезпечити підтримку тих медіа, які протидіють дезінформації, допомогти зміцненню та розширенню ініціатив громадянського суспільства та формуванню нових відносин між громадянами й органами місцевого самоврядування. Ті методи співпраці, які показали свою ефективність на сході, були відповідним чином розширені, аби охопити південний регіон. У свою чергу, на заході країни ОТІ співпрацювало з громадянським суспільством з метою підвищення толерантності та плюралізму; для цього здійснювалися заходи, що сприяли побудові зв'язків між західними та східними регіонами поряд із розвінчанням стереотипів, розбудовою єдності та обопільного прийняття.

На національному рівні, USAID підтримувало створення широкої гами онлайн- та телевізійного медіа-контенту. Одним із основних заходів ОТІ стало проведення конкурсу PitchUA, який об'єднав зусилля провідних діячів творчої галузі України та експертів кіно- і телевізійної індустрії США з метою обговорення та презентації ідей щодо розробки нового, суспільно актуального контенту для національного телебачення. ОТІ визначило кілька представлених ідей для подальшої підтримки у створенні телепродукції – у т.ч. на основі співфінансування із телеканалами чи Українським культурним фондом. До їх числа увійшли дуже різноманітні програми – від туристичного шоу «Вдома краще», яке розповідає про красу й розмаїття України, вселяючи у глядачів додатковий оптимізм та гордість за багату історію та різнобічну культуру своєї країни, до документального серіалу «Борщ», що пропонує погляд на різноманітність та єдність в Україні кризь призму регіональних рецептів найважливішої української страви, та художнього комедійного серіалу «Стартапери» – про групу молодих підприємців з різних регіонів України, які намагаються запустити свою ІТ-компанію. Ще одним важливим заходом стало встановлення телепередавачів уздовж лінії розмежування у Донецькій і Луганській областях, завдяки чому аудиторія українських новин та іншого телевізійного контенту національних мовників збільшилася на 2 млн. глядачів.

>2 млн.

мешканців НКТ охоплені українським мовленням завдяки розміщенню телепередавачів на лінії розмежування.

>360 000

мешканців українського Приазов'я щороку отримують адміністративні та інші державні послуги кращої якості.

>10 000

громадських лідерів і волонтерів отримали допомогу USAID.

>4 211

матеріалів на підтримку національної єдності оприлюднено в українських медіа.

Інформація для контактів

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ КОНТАКТІВ:

Завітайте до нас у мережі Інтернет:

<https://www.usaid.gov/ukraine>

<https://www.facebook.com/USAIDUkraine/>

<https://twitter.com/usaidukraine>

https://www.youtube.com/channel/UCVceCp4NEN5_epzT86xdOLg

Місія USAID в Україні:

04112, м. Київ

вул. Сікорського, 4

тел: (+38 044) 521-5000

факс: (+38 044) 521-5245

адреса ел. пошти:

kyvinfo@usaid.gov

Штаб-квартира USAID у Вашингтоні:

Керівник відділу Європи та Євразії

U.S. Agency for International Development

Bureau for Europe and Eurasia, SA-44

Washington, DC 20523 USA

тел: (+1 202) 567-51-48

факс: (+1 202) 567-42-61

адреса ел. пошти: ukrainedesk@usaid.gov